

Zrušenie zákona o tripartite (vznik poradného orgánu vlády - Rady hospodárskeho partnerstva a sociálneho partnerstva SR; novela kompetenčného zákona)

Poslanci NR SR sa stotožnili s vládnym návrhom a 22. septembra schválili novelu zákona o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy (tzv. veľký kompetenčný zákon), ktorou sa zrušil zákon č. 106/1999 Z.z. o hospodárskom a sociálnom partnerstve (tzv. zákon o tripartite) a ustanovila sa Rada hospodárskeho partnerstva a sociálneho partnerstva Slovenskej republiky ako stály poradný orgán vlády v oblasti hospodárskeho a sociálneho partnerstva.

Dialóg medzi sociálnymi partnermi tak bude prebiehať na voľnejšej báze založenej na dobrovoľnosti, nebude viazaný na zákonné ustanovenia a prístup k nemu budú mať viaceré odborové a zamestnávateľské zväzy a zoskupenia, nielen Konfederácia odborových zväzov (KOZ) SR a Asociácia zamestnávateľských zväzov a združení (AZZZ) SR. Doteraz mali odbory a zamestnávatelia právo, aby zákony, s ktorými neboli spokojní, boli opakovane prerokúvané. Sociálni partneri mali právo pripojiť k zákonu svoje pripomienky.

Zloženie, zásady činnosti, organizačné a administratívne zabezpečenie činnosti novovzniknutého poradného orgánu vlády - Rady hospodárskeho partnerstva a sociálneho partnerstva SR vymedzí štatút, ktorý schváli vláda SR uznesením. Otázka zloženia a rokovania sociálnych partnerov nebude teda riešená v zákone, keďže Rada nebude rozhodovacím orgánom. O tom, ktoré právne predpisy sa prerokujú so sociálnymi partnermi, bude rozhodovať vláda.

Vláda si obmedzovanie korporativizmu dala do svojho Programového vyhlásenia. Podľa ministra spravodlivosti, ktorý prišiel s návrhom na zrušenie tripartity zo zákona na prelome rokov, bolo neštandardné, aby zákon zvýhodňoval pri presadzovaní záujmov k vláde dve skupiny, akokoľvek dôležité, na úkor iných. Postavenie na trhu práce by nemalo byť automatickou vstupenkou do privilegovanej zóny. Minister je presvedčený, že sociálni partneri sa v ničom nelíšia od iných legitímnych záujmových skupín. Dvere k pripomienkovaniu zákonov a presadzovaniu svojich záujmov by mali mať otvorené všetci rovnako. Podľa ministra spravodlivosti toto opatrenie zrýchli tvorbu legislatívy, keďže sa skrátí proces prijímania zákonov o čas hľadania kompromisu medzi sociálnymi partnermi, o čo sa mala tripartita snažiť podľa príslušného zákona.

Minister hospodárstva, ktorý novelu predkladal, vyjadril názor, že doterajšia podoba tripartity neplnila svoj účel a jej zrušenie si podľa neho vynútilo spolitizovanie odborov. Podľa neho nemalo zmysel rokovať s odbormi, ktoré sa síce tvária ako sociálny partner, ale majú politické ambície, začínajú sa angažovať v opozičnej politike a aj správať ako opozičná politická strana. Zákon o tripartite bol podľa šéfa rezortu hospodárstva aj v Európe nadštandardnou legislatívou, ktorej podmienkou bola korektnosť jednotlivých partnerov.

Európska únia (EÚ) nežiada povinný sociálny dialóg, ktorý by bol regulovaný zákonom a prebiehal by na úrovni vlády. Vo väčšine európskych krajín je tripartita poradným orgánom vlády, v niektorých krajinách si vydobyla významné postavenie, ktoré je aj odzrkadlením určitej tradície (napr. Francúzsko, Rakúsko). Bývalá tajomníčka Rady hospodárskej a sociálnej dohody (RHSD) uviedla, že EÚ chápe sociálny dialóg najmä ako vyjednávanie v podnikoch a na odvetvovej úrovni, teda ako obdobu slovenského kolektívneho vyjednávania, ktoré zostane zadané zákonom. Podľa nej zákon o tripartite v takej veľkorysej podobe, ako ho malo Slovensko, nepozná žiadna krajina. Dodala, že priveľký rozsah materiálov podliehajúcich rokovaniu v slovenskej tripartite kritizovala aj Medzinárodná organizácia práce.

Zástupcovia zamestnancov a zamestnávateľov, ktorí mali v tripartite zastúpenie - KOZ SR a AZZZ SR považovali zrušenie zákona o tripartite za smrť sociálneho dialógu na Slovensku.

Zrušenie zákona o tripartite kritizovali niektorí opoziční poslanci. Likvidáciu tripartity označili za pomstu vlády smerom ku KOZ SR. Kroky vlády v oblasti sociálneho partnerstva porušujú podľa niektorých z nich princípy nášho ústavného práva a medzinárodného pracovného práva, keďže vláda podľa nich nerešpektuje sociálne a hospodárske práva občanov. Oslabovanie sociálneho partnerstva označil jeden poslanec za cieľené a dal ho do súvisu so záujmami pri úprave dôchodkového systému.